

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

Εισαγωγή

Αποτελεί πανάρχαια ελληνική παράδοση η απόδοση τιμών εις τους νεκρούς και μάλιστα εις τους υπέρ της Πατρίδας πεσόντες.

Ομοίως, οι Έλληνες απέδιδαν τιμές και σε εκείνους, των οποίων τα σώματα είχαν χαθεί. Έτσι η ταφή των αφανών χαρακτηρίζεται ως πατροπαράδοτο και είναι ελληνικό έθιμο και παράδοση.

Είναι γνωστό εις όλους η πεποίθηση των αρχαίων Ελλήνων, ότι η ψυχή εκείνων, οι οποίοι δεν είχαν ταφεί βασανίζονταν.

Απόδειξη αποτελεί η σκληρότατη τιμωρία των Αθηναίων στρατηγών, οι οποίοι κατά των Πελοποννησιακού πόλεμο, μετά την ναυμαχία των Αργινουσών δεν μπόρεσαν λόγω της σφοδρής τρικυμίας να συλλέξουν τα πτώματα των στρατιωτών τους, προκειμένου να αποδώσουν σε αυτά τις τιμές ταφής.

Στον περίφημο επιτάφιο του Περικλέους, στον οποίο περιγράφεται η τελετή και η ταφή των νεκρών του Α΄ Πελοποννησιακού Πολέμου, μνημονεύεται και η ταφή αυτών, τους οποίους δεν ανεύρουν, με την ιστορική φράση «Μια κλίνη κενή φέρεται εστρωμένη των αφανών».

Ιστορική Αναδρομή

Μνημεία είναι αρχιτεκτονικά και καλαίσθητα έργα, τα οποία αναγείρονται προς τιμή και ανάμνηση προσώπων ή σημαντικών γεγονότων.

Μνημεία Άγνωστου Στρατιώτη ή Αφανούς Στρατιώτη ονομάζονται μνημεία, τα οποία αναγέρθηκαν μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο σε διάφορες χώρες, για να τιμηθεί το πλήθος των άγνωστων στρατιωτών, οι οποίοι εφονεύθησαν υπέρ της Πατρίδας.

Το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη της Πατρίδας μας αποφασίστηκε το έτος 1926 και σχεδιάστηκε μετά από καλλιτεχνικό διαγωνισμό. Έγινε στην Αθήνα στην πλατεία Συντάγματος προ της κυρίας εισόδου του Μεγάρου Βου-

λής. Τα αποκαλυπτήριά του έγιναν την ημέρα της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου 1932, από τον τότε Αντιπρόεδρο της Ελληνικής Κυβέρνησης Ανδρέα Μιχαλακόπουλο.

Περιγραφή

Το ταφικό μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη ευρίσκεται ανάμεσα σε δύο μνημειακές κλίμακες, που συνδέουν τον χώρο του μνημείου με την πρόσοψη του κτηρίου των Παλαιών Ανακτόρων, σημερινού Μεγάρου της Βουλής. Στον τοίχο που έχει κατασκευασθεί πίσω από τον τάφο υπάρχει ανάγλυφη παράσταση γυμνού περσομάχου οπλίτη με κράνος και ασπίδα σε ύπτια θέση. Αριστερά και δεξιά της παράστασης έχουν χαραχθεί αντίστοιχα οι φράσεις από τον Επιτάφιο του Περικλέους «Μία κλίνη κενή φέρεται εστρωμένη των αφανών» και «Ανδρών επιφανών πάσα γη τάφος».

Η εικονική παράσταση του μνημείου παρουσιάζει τον οπλίτη, ο οποίος θνήσκει υπέρ Πατρίδας και συμβολίζει την συνοχή, τη στενή αλληλουχία, την δια μέσω των αιώνων αδιάσπαστη ενότητα σκοπού και αισθήματος των Ελλήνων.

Τον τοίχο του Μνημείου περιβάλλουν εκατέρωθεν πελεκημένοι πωρόλιθοι, όπου έχουν χαραχθεί, κατά ενότητες, τα ονόματα των τόπων, που έδωσε αποφασιστικές και πολύνεκρες μάχες ο ελληνικός στρατός στην νεότερη ιστορία. Συγκεκριμένα, στα αριστερά της σύνθεσης περιλαμβάνονται οι μάχες του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου. Στο κέντρο του Μνημείου, στους πωρόλιθους που υπάρχουν στις κλίμακες, περιλαμβάνονται οι μάχες του Β΄ Βαλκανικού Πολέμου και της Μικρασιατικής Εκστρατείας. Στα δεξιά της σύνθεσης οι συγκρούσεις του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και οι επιχειρήσεις του Ελληνικού Στρατού στη Ρωσία. Μετά την απελευθέρωση το 1944 πάνω στο κενοτάφιο προστέθηκαν τα πεδία των μαχών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και αργότερα του Εμφυλίου πολέμου και οι επιχειρήσεις της Κορέας. Μετά δε την μεταπολίτευση οι επιγραφές των μαχών Βίτσι και Γράμμου του εμφυλίου πολέμου αφαιρέθηκαν. Το έτος 1994 με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων προστέθηκε και το όνομα Κύπρος.

Κατά το έτος 2015, μετά από απόφαση των Υπουργείων Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε ένδειξη ευγνωμοσύνης προς τον άγνωστο Έλληνα ναύτη, που έπεσε εν καιρώ πολέμου προστέθηκαν τα πεδία των μεγάλων ναυμαχιών και σημαντικών ναυτικών επιχειρήσεων κατά την διάρκεια των α-

πελευθερωτικών αγώνων των Ελλήνων και σε ένδειξη αναγνώρισης των θυσιών των πληρωμάτων του εμπορικού ναυτικού.

Προ του Μνημείου καίει ακοίμητο καντήλι, το φως του οποίου μεταφέρθηκε από το ακοίμητο καντήλι της Αγίας Λαύρας, κατά την ημέρα των εγκαινίων.

Την τιμητική μόνιμη φρούρηση του Μνημείου έχει αναλάβει από τα εγκαινία τμήμα ευζώνων, το οποίο με διάφορες ονομασίες σήμερα κατέληξε να είναι η Προεδρική Φρουρά.

Επίμετρο

Το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη διδάσκει το παρελθόν και τον ηρωισμό των Ελλήνων αξιωματικών και οπλιτών, προς τους οποίους οφείλουμε να αποτίουμε φόρο μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης.

Συμβολίζει την οφειλόμενη ευλάβεια και ευγνωμοσύνη του ελληνικού λαού προς την μνήμη των νεκρών, των υπέρ Πατρίδας πεσόντων, κατά τους απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους.

Η ανάθεση της τιμητικής φρούρησης σε τμήμα Ευζώνων της Προεδρικής Φρουράς είναι συμβολική, δεδομένου ότι είναι ιερό και ιστορικό σύμβολο της Πατρίδας μας.

Οι εύζωνοι αποτελούν τον θεματοφύλακα της ιστορικής μας μνήμης, συνδέουν το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον της Πατρίδας μας και την κληρονομία μας προς την δυναμική πορεία του αύριον.

Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2021

Π Η Γ Ε Σ

- Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό «ΗΛΙΟΣ» {Τόμος Α΄}
- Βικιπαίδεια και Διαδικτυακές Αναρτήσεις.